

Een sterk cultuurbeleid is Vlaamse noodzaak

Geachte minister-president Diependaele,

Beste Vlaamse Regering,

Vlaanderen beschikt niet over olie of gas maar is wel een van de sterkste kennis- en innovatie-economieën van Europa. Volgens de Europese Commissie presteert Vlaanderen momenteel 28% boven het Europese gemiddelde. De belangrijkste grondstof van onze kenniseconomie zijn de mensen die er wonen en werken. Hun taalvaardigheid, hun opleidingsniveau, hun verbeeldingskracht, hun goesting om hier te werken en recreëren.

Precies dat fundament staat onder druk. In recente PISA-scores blijft de leesvaardigheid van Vlaamse jongeren dalen. Ook de versnelling waarmee dit gebeurt is zorgwekkend. In het beroepsonderwijs haalt drie op de vier leerlingen het basisniveau niet. Onder Vlaamse volwassenen groeit de laaggeletterdheid en loopt meer dan de helft van de kortgeschoolden tegen problemen aan met geschreven informatie. **Dit zijn geen cijfers uit een culturele niche. Ze raken aan onderwijs, aan economische participatie, innovatie en de mogelijkheid om volwaardig deel te nemen aan onze samenleving.**

Net wanneer alle waarschuwingslichten rond leesvaardigheid op rood springen, dreigt Vlaanderen te besparen op het ecosysteem dat taal en lezen levend houdt. De oplossing ligt vanzelfsprekend niet alleen bij de literaire sector. Maar boeken zijn wel een onmisbaar onderdeel van het antwoord. Literatuur brengt lezers langdurig in contact met het Nederlands als wereld- en wetenschapstaal. Ze vergroot woordenschat, oefent het vermogen om complexe teksten te volgen en leert mensen omgaan met meerdere perspectieven, meerduidigheid en verbeelding. Precies die vaardigheden zijn nodig in een kenniseconomie waarin steeds meer informatie moet worden geïnterpreteerd, beoordeeld en van desinformatie moet worden gescheiden.

Een sterk cultuurbeleid is daarom geen sectorbelang, maar een Vlaamse noodzaak. Economisch rendeert dit ook: volgens de OESO is cultuur een voorwaarde voor een gezond vestigingsklimaat en expliciet een motor voor innovatie. Investeren in lezen, auteurschap, bibliotheken, boekhandels en uitgeverijen zijn investeringen in talent, innovatie en de toekomstige welvaart van Vlaanderen. **Vlaanderen kan alleen tot de besten blijven behoren als het ook blijft investeren in de fundamenteën van kennis en verbeelding.**

Ook de budgettaire verhoudingen spreken voor zich. Het volledige beleidsdomein Cultuur vertegenwoordigt na de vorig jaar doorgevoerde cultuurbesparing van 23 miljoen euro nog slechts 0,8% van de totale Vlaamse begroting. Deze extra bijkomende besparing van 10% op het cultuurbudget is niet alleen buitenproportioneel ten aanzien van de inspanningen binnen andere beleidsdomeinen, ze leidt tot de afbraak van het al streng gereguleerde culturele ecosysteem.

Toch weet deze culturele sector nog jaarlijks 16,6 miljard euro aan bruto toegevoegde waarde te genereren, of 5,18% van de totale Vlaamse economie. Wie nog maar eens 10% wegsnijdt uit een beleidsdomein dat minder dan 1% van de begroting vertegenwoordigt, treft een veel ruimere economische waardeketen. Zo'n besparing staat niet in verhouding tot haar budgettaire opbrengst. Ze bouwt geen gezonde begroting op, maar tast net de voorwaarden aan voor kennis, ondernemerschap, innovatie, maatschappelijke veerkracht en toekomstige Vlaamse welvaart.

Aan de vooravond van de afbraak van wat door de regering-Jambon is opgebouwd, is het dan ook niet de vraag of Vlaanderen zich investeringen in cultuur kan veroorloven. **De vraag is of Vlaanderen het zich kan veroorloven om ze níét te doen. De leden van het BoekenOverleg zetten graag mee de schouders onder de uitdagingen van de toekomst, maar hebben daar wel de nodige draagkracht voor nodig.**

Willem Bongers-Dek

Voorzitter BoekenOverleg

Paul Hermans

*Secretaris BoekenOverleg
Directeur Literatuur Vlaanderen*

